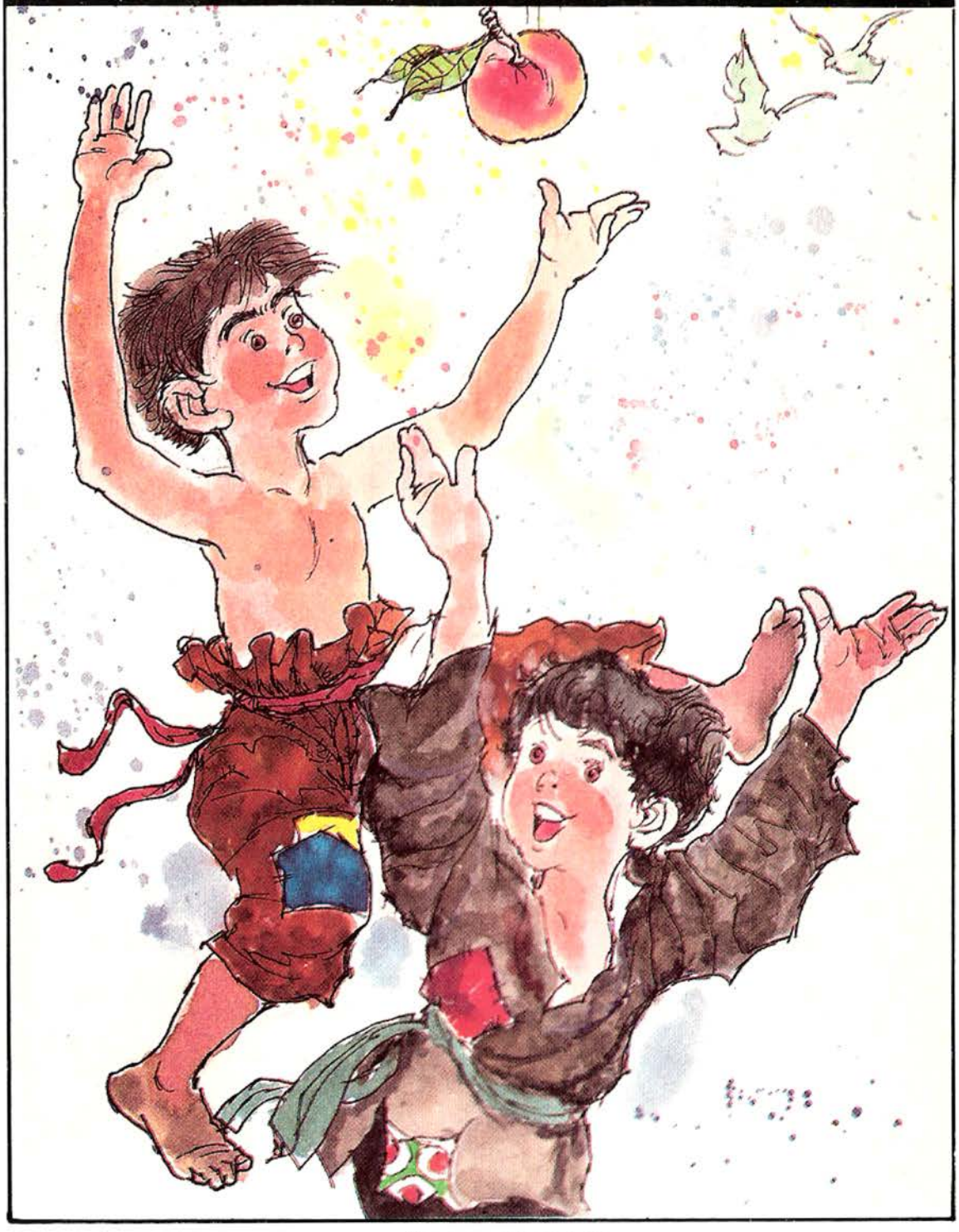
BEHRENGİ

BİR ŞEFTALİ BİN ŞEFTALİ

AKYÜZ YAYINLARI
Çocuk Kitapları

BEHRENGİ

BİR ŞEFTALİ BİN ŞEFTALİ

2. Basım
Baskı : Yalçın Ofset

■ AKYÜZ KİTABEVİ
Neşet Ömer sok. Kadıköy İş merkezi
No: 10/124 Kadıköy - İSTANBUL
Tel. : 347 08 27 - 347 51 28

behrengi

BİR ŞEFTALİ BİN ŞEFTALİ

Türkçesi
İLDENİZ KURTULAN

Resimleyen
MUSTAFA DELİOĞLU

Semed BEHRENGİ Üzerine

1939 yılında İran Azerbaycan'ı Tebriz kentinde yoksul bir işçi ailesinde doğdu Semed Behrengi. Tebriz'de öğretmen okulunu bitirdi. Tüm Azerbaycan'ın kırsal alanını adım adım dolaştı. Köylerinde öğretmenlik yaparken halkının sorunlarını inceledi.

İran'ın karanlık saltanat döneminin baskısı altında devrimci savaşını toplumsal içerikli yapıtlarıyla sürdürdü.

İki yüzyılı aşkın bir süreden beri kültürel ve sosyo-ekonomik sömürü tutsağı bulunan Azeri insanının dil özgürlüğü umudunu işledi. Bu dili çok güzel kullanabildiği halde geniş bir topluma seslenebilmek için Farsça yazdı: Titiz bir sorumluluk altında, ve kendisine yol gösteren diyalektik yöntemini unutmadan...

Sonra hiç beklenmedik bir anda Aras Çayı'nda ölü bulundu. Onu bilenler öldürülmüş olduğunu kabul ederler. Mezarı Tebriz'dedir. Taşında 31 Ağustos 1968 yazar...

Yoksul mu yoksul, susuz mu susuz bir köyün yanı başında büyük ve bakımlı bir bahçe uzanıyordu. Bol meyve ağacı, gürül gürül akan bir suyu vardı bu bahçenin. Öyle geniş, öyle genişti ki, bir ucundan öbür ucuna dürbünle baksanız bile, göremezdiniz.

Birkaç yıl önce köyün ağası toprakları parselleyip köylülere satmış, bu bahçeyi de kendine ayırmıştı.

Satılan yerler, ağaçsız, susuz, taşlı kayalı bir yamaçtaydı. Buralara buğday ve arpa ekerlerdi köylüler.

Neyse, öykümüzle belki bir ilgisi yok bu anlattıklarımın. Biz öykümüze dönelim.

Biri büyük, öteki daha küçük, iki şeftali ağacı vardı bahçede. Yaprakları, çiçekleri birbirinin eşi. Bir türden oldukları ilk bakışta anlaşılırdı.

Büyük ağaç aşılıydı Her yıl iri, tatlı ve sulu şeftalilerle donanır, ağırlaşırdı dalları. Şeftaliler öyle iriydi ki iki avuca sığmazdı İnsan koparıp da yemeye kıyamazdı.

Bahçıvanın dediğine göre, yabancı bir uzman kendi ülkesinden getirdiği bir aşıyı uygulamıştı ona.

Eh, uğrunda bunca para harcanmış ağacın, meyvesi de değerli olur elbet.

Ayrıca her ikisinin boynuna bir muska asmışlardı. Nazar değmesin diye...

Küçük şeftali ağacı her yıl binlerce çiçek açar, ama tek bir olgun şeftali vermezdi. Ya çiçeklerini ya da meyvelerini daha hamken dökerdi. Bahçıvan elinden geleni yapar, uğraşır didinir, ama boşuna... Küçük ağaç bildiğinden şaşmaz, yıl geçtikçe gelişir, serpilir ama yine de meyve vermezdi.

Bahçıvan çareyi aşılamakta bulacağını sandı. Ama aşı da bir yarar sağlamadı. İş inada binmişti besbelli. Bahçıvan bıktı usandı. En sonunda, hileye baş vurup, küçük ağacı korkutmaya karar verdi. Gidip testeresini getirdi, karısını da aldı yanına. Ağacın gözü önünde bilemeye koyuldu testerenin dişlerini. İşi bitince de kollarını sıvadı, kesecekmiş gibi çöktü ağacın dibine :

«Görürsün şimdi sen inadının sonu-

nu... Seni kökünden öyle bir keseyim, âleme ibret olsun!» dercesine testeresine sarıldı.

O anda karısı yerinden fırladı, yetişti ona ve elini tuttu arkadan:

«Ölümü öp kesme,» dedi. «Görecek-sin, önümüzdeki yıl şeftalilerini dökmeyip, büyütecek. Hele bir büyütmesin, o zaman seninle birlik olup, doğduğuna pişman ederiz onu. Keser tandıra atarız. Külünü savururuz.»

Ama hiç tınmadı küçük ağaç, bu gözdağı karşısında bana mısın bile demedi.

Peki neydi derdi? Neden olgun meyve vermiyordu küçük şeftali ağacı? İyisi mi gelin kendi ağzından dinleyelim öyküsünü :

Bir sepete doldurulmuş, yüz-yüz elli kadar şeftaliden biriydim ben. Bahçıvan sepetin altını üstünü yeşil asma yapraklarıyla örtmüştü. İnce derimizi güneş kurutmasın, al yanaklarımıza toz konmasın diye.

Yaprakların kıyısından köşesinden sızan yeşil aydınlık yüzümüzün alına vuruyor, güzelliğimizi kat kat artırıyordu.

Tan ağarmadan toplanmıştık. Bu yüzden üstümüzdeki çiğ kadar serindik hepimiz. Güz gecelerinin soğuk ürpertisini taşıyorduk. Yaprakların arasından sızan gün ışığı içimizi tatlı tatlı ılıtıyordu.

Hepimiz tek bir ağacın meyveleriydik. Yılda bir kez bahçıvan şeftalileri toplar, sepete doldurur, kente gider, ağaya sunar ve köye dönerdi. Şimdi de sıra bizdeydi...

Dedim ya, yüz-yüz elli kadar olgun ve sulu şeftaliydik biz. Sözgelişi beni alalım : etim lezzetli, suyum tatlı, cildim neredeyse çatlayacak kadar ince ve gergindi.

Yanaklarım öylesine al aldı ki, görseniz çıplaklığımdan utanıp kızardığımı sanırdınız. Üstelik sabahın çiği de henüz yıkanmışım gibi üzerimde duruyordu.

İçimde iri ve çetin çekirdeğim yeni bir yaşam yaratmayı düşleyip duruyordu. Yeni bir yaşam yaratmaya hazırlanan bu çekirdek, bendim aslında. Çekirdeğim benden ayrı değil ki...

Bahçıvan hemen ilk bakışta görüleyim diye beni sepetteki şeftalilerin üstüne yerleştirmişti. Hani övünmek gibi olmasın ama, hepsinden daha alımlı ve daha iriydim de ondan.

Her şeftali gerekli gelişme ortamını bulsa gelişir, yeter ki hantallaşmasın, kurtlara kanmasın ve onların etlerine işlemesine, çekirdeklerini kemirmesine fırsat vermesin.

Sepette bulunduğum biçimde ağaya götürülseydim, kuşkusuz onun şımarık kızına sunulacaktım. O da bir ısırık alıp çöpe atacaktı beni. Varlıklı bir ağanın kızı değil mi, atar elbet. Varlıklı bir sofra içinde büyümüş. Ağanın sofrası yoksullarınkine benzer mi hiç?

Bir Sahip Ali'nin bir Polat'ın sofrasına bugüne dek hiç meyve girmiş değil ki...

Bahçıvanın dediğine bakılırsa ağa kızına yesin diye yurtdışından uçakla portakallar, muzlar, üzümler, içi açılsın diye güller getirtirmiş. Bunlara dünyanın parasını harcar tabii. Üstelik giyim kuşama, doktora, dadıya, bakıcıya, hizmetçiye, uşağa, oyuncaklara, gezilere, yolculukla-

ra dökülen para da ayrı... Varın siz hesaplayın artık. Ben diyeyim on bin, siz deyin yirmi bin...

Neyse, biz yine öykümüze dönelim.

Yüklendi bahçıvan sepeti. Bahçenin ortasından geçerken bir köstebek yuvasına basmış olmalı ki, ayağı çukura gömüldü. Sendeledi, az kalsın düşecekti. Bu arada sepet de sarsıldı, ben kaydım, yere düştüm. Bahçıvan düştüğümü görmedi, yoluna devam etti.

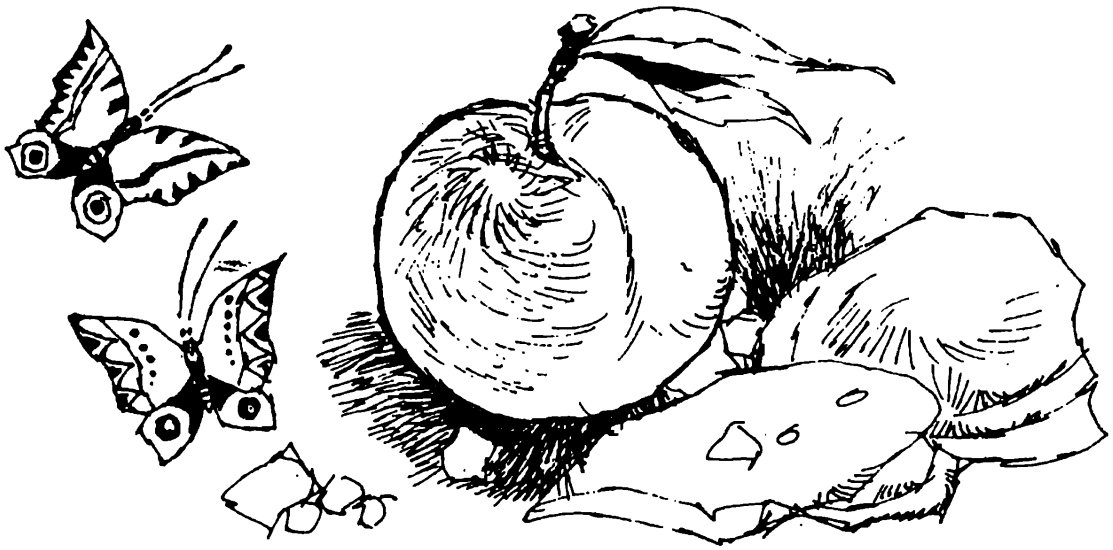
Bahçenin içi günlük güneşlikti, ama toprak yeni ısınıyordu. Tenimin serinliğinden olacak, güneşi olduğundan daha sıcak hissediyordum.

Çok sıcaktı.

Sıcaklık giderek cildimi geçti, tüm varlığımı sardı. Damarlarımdaki özsü ısındı, çekirdeğime sindi sıcak. Susamışım...

Anamın dalındayken, susayınca özsuyunu emerdim. Güneşe döner, ışısın, beni daha fazla ışığa boğsun isterdim.

Güneş ışıdıkça benzim renklenir, içim içime sığmaz olurdu. Gün geçtikçe biraz daha gelişiyor, kızarıyor, olgunla-

şıyordum. Yanaklarım kızardıkça kızarmakta, gitgide ağırlaşmaktaydım Öyle ki ağırlığımla anamın dalını yere eğiyor, esintiyle ağır ağır sallanıyordum.

Anam bana :

«Benim güzel kızım, sakın güneşten yüz çevirme emi ya.rum,» derdi. «O bizim en yakın dostumuzdur. Toprak aşı-

mızı veriyorsa onu pişiren de güneştir. Dön bir bak, kendini güneşten sakınanlara, benzi sararıp solmuş hepsinin, kemik kemik vücutları.

«Güzel kızım, şunu kesinlikle bil ki, bir gün güneş dünyaya küser de ısı ve ışığını ondan esirgerse, tek bir canlı bile yaşamını sürdüremez. Hiçbir canlı...»

Bu yüzden sere serpe güneşlenir, güneşi emerdim adeta. Gün geçtikçe büyüyüp güçlendiğimi görüp kıvanırdım.

Ama bir korku bir güvensizlik sarmıştı beni :

«Ya güneşi üzen, onu küstüren biri çıkarsa, biz ne yaparız o zaman?» Soruma hiçbir yanıt bulamıyordum. Anama sordum :

«Anacığım, bir gün güneşi küstürürlerse ne yaparız biz?»

Anam sevgi dolu yapraklarıyla yüzümü okşadı :

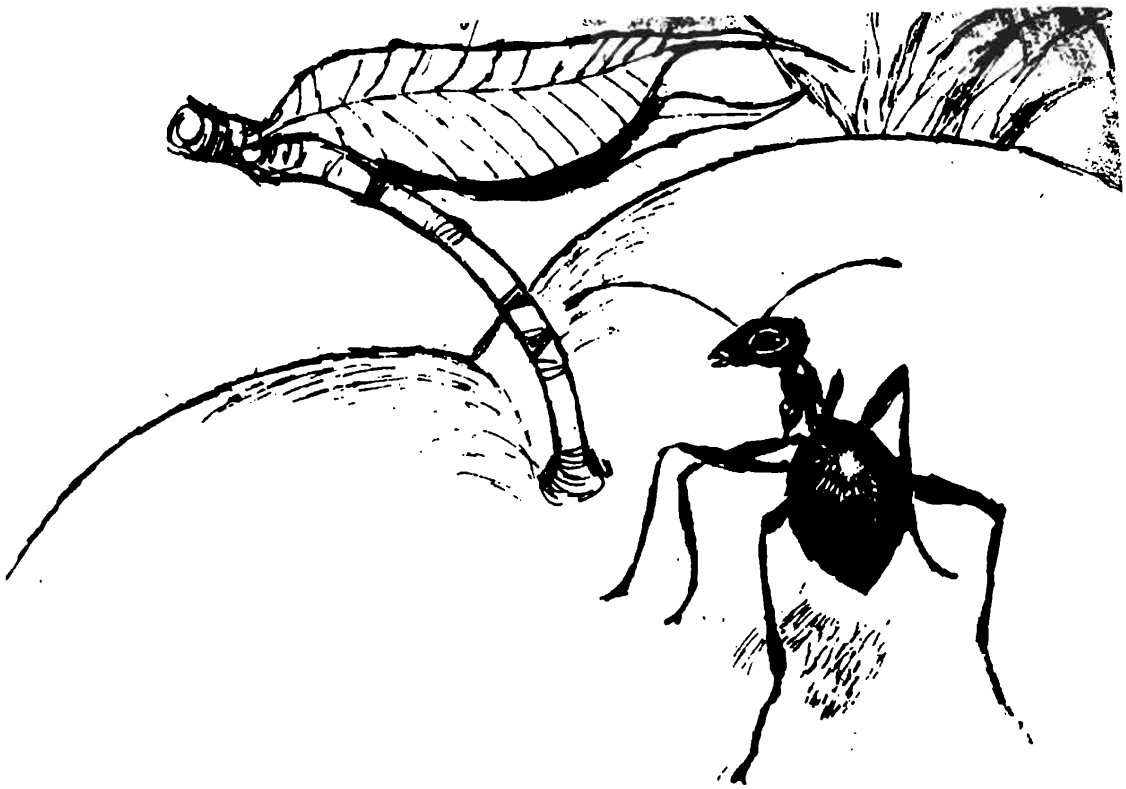
«Benim akıllı kızım, dinle anlatayım sana. Üç beş kendini bilmez halk düşmanı ne yaparsa yapsın, güneş anayı küstüremez. Güneş ananın gidişini değiştiremez, ama ola ki bir gün giderek yaşlanır güneş, ışını da ısısı da azalır, soğur ve de bir gün ölür güneş, o zaman başka güneşimiz olacak bizim. Yoksa ışıksız ısısız yaşamımızı sürdüremeyiz, donarız, kuruyuruz.»

Ben anama inanırım, doğrudur söyledikleri.

Yine dağıttım konuyu. Nerede kalmıştık? Ha yere düşmüştüm. Güneşin ısısı çekirdeğime dek işlemişti. Susamıştım. Kanım kaynamış, kabuğum kurumaya yüz tutmuştu. Yarıldı bile...

Bir atlı karınca koşarak geldi çattı. Çevremde dolanmaya başladı.

Sepetten düştüğümde yaralanmışım. Özsuyum toprağa akmış ve sıcaktan katılaşmıştı. Atlı karınca önce kıskaçlarını

katı öze geçirdi, yokladı, hemen bıraktı. Bir süre dişlerinin açtığı deliklere dikti gözlerini. Bir kez daha denedi boynuzlarını dikerek... Ayaklarını sıkı sıkıya yere basıp asıldı, kıskaçları kopacak sandım. Zorlandı, zorlandı sonunda katı özün küçük bir parçasını koparabildi. Başarısının sevinci içinde koşar adım uzaklaştı.

O sırada birtakım sesler işittim. Bahçe duvarından iki çocuk atlayıp içeri dalmışlardı. Tanıdım: Sahip Ali ile Polat. Meyve aşırmaya gelmişlerdi. Gözüpekti ikisinin de. Öteki çocuklar gibi bekçinin tüfeğinden korkmazlardı. Ötekiler bahçenin duvarına bile yaklaşamazlardı. Ödleri kopardı. Ama Sahip Ali ile Polat'ın hiç mi hiç korkuları yoktu. Ayaklarında yamalı, yırtık şalvarlarıyla, dalarlardı bahçeye. Bahçıvan arkalarından kurşun bile sıkmıştı ama onlar tabana kuvvet kaçıp kurtulabilmişlerdi. Yedi, sekiz yaşlarında iki çocuk işte.

Uzatmayalım, o gün koşarak daldılar bahçeye. Üzerimden atladılar, anama doğru koştular. Az sonra döndüklerini gördüm. Suratları beş karıştı... Bahçıvana kızmışlardı, verip veriştiriyorlardı :

«Sen şu işe bak, ağaçta tek bir şeftali bırakmamış ilaç için.»

«Ne yaparsın, herifçioğlu boşuna mı tam bir ay elde tüfek ağacın dibine çöktü nöbet tuttu...»

«Vay alçak herif vay! Bir tanecik bırakmamış yahu. Bir tek tanecik. Ne de

sulu, iri, güzeldi şeftaliler... Hiç değilse bir tanesinin tadına baksaydım geçen yılki gibi...»

«Biz insan değil miyiz sanki? Tüm meyveyi toplayıp zıkkımlansın diye ağa olacak o ite götürüyor.»

«Kabahat bizde, elimizi kolumuzu bağlamışız, herifçioğlu köyümüzü soyup soğana çeviriyor, ses çıkarmıyoruz.»

Polat iyice kızmıştı :

«Bak ne diyorum,» dedi. «Bu bahçe köyün malı olmalıydı. Şeytan diyor ki ver ağaçları ateşe...»

«Al benden de o kadar.»

«Namussuzum yakmazsam!»

«Yakalım! Eğer yakmazsak bize de adam demesinler!..»

Kızgındılar. Ayaklarını yere vura vura ilerliyorlardı. Üstüme basıp beni ezecekler diye ödüm kopuyordu. Gözleri bir şey görmüyordu sanki. Tam önlerindeyim. Derken, Polat'ın ayağına bir diken battı. Çıkarmak için eğildi, ama beni görünce dikeni unuttu. Aldı beni yerden :

«Bak hele Sahip Ali, ne buldum!»

Elden ele dolaştırdılar beni bir süre. Sevinç içindeydiler. Yemeye kıyamıyorlardı.

Isınmıştım. Hani soğutup da yeseler, ağızlarına daha hoş bir tat verirdim.

Nasırlı, çatlak elleri cildimi çiziyordu. Ama olsun varsın... Mutluydum ben. Son damlama dek iştahla yiyeceklerdi beni. Bu onların hakkıydı... Dudaklarını şaplatacak, parmaklarının uçlarını yala-

yacaklardı. Günlerce, haftalarca tadım damaklarında kalacaktı.

Sahip Ali :

«Polat,» dedi, «Bugüne dek bundan irisini gördüysem bana da Sahip Ali demesinler.»

«Görmedik, görmedik.»

«Hadi havuz başına gidip bigüzel soğutalım. Sonra yiyelim. O zaman tadına doyum olmaz.»

Sanki ince bir camdanmışım, sarsılsam kırılacakmışım gibi, özenle taşıdılar beni.

Havuz başı serindi. Söğüt ve kavak ağaçlarının gölgesinin yarattığı serinliği ilk soluğumda, ta çekirdeğimde duydum. Özenle suya daldırdılar beni. Dört küçük nasırlı el, havuzun derinliğine gömülme-

mem için dikkatle su üzerinde tutuyordu beni.

Su buz gibi soğuktu. Azıcık dinlendiler. Polat, «Sahip Ali,» dedi.

«Hım söyle.»

«Diyorum ki, şu şeftali var ya, çok para eder.»

«He ya!»

«He ya demek yetmez, ne kadar eder düşün bakalım.»

Sahip Ali bir düşündü :

«Çok para eder işte.»

«Ne kadar yani?»

Sahip Ali yine düşündü uzun uzun :

«Şöyle iyi soğutursak, hani iyice soğutursak, bin tümen(*) eder.»

(*) İran para birimi.

«Para yüzü görmemişsin ki ne bileceksin... Bin tümene para mı denir?»

«Peki, sen söyle... Sen haznedar başısın maşallah.»

«Yüz tümen!»

«Ulan bin, yüzden daha çoktur be!»

«Ben kendimden mi uyduruyorum sanki? Babam hep yüz de bin de aynıdır der.»

«Doğru bin de yüz de aynı şeydir... Evet öyledir. Benim babam da, öyle der.»

Polat usulca okşadı beni:

«Uff, buz gibi,» dedi. «Tam yenecek kıvamda...»

Sahip Ali de usulca okşadı:

«Doğru buz gibi,» dedi.

Beni sudan çıkardılar. Sudan çıkınca, dışarısı daha sıcak geldi bana. Artık bir an önce yesinler istiyordum. Umduklarından daha lezzetli olduğumu göstermek istiyordum onlara.

Güneşten ve anamdan aldığım tüm gücü bu iki köy çocuğuna vermek boynumun borcuydu.

Polat'la Sahip Ali en sonunda beni yemeye hazırlandıklarında, ben yaşam boyu geçirdiğim evreleri düşünüyordum.

Kimbilir kaç kez daha değişime uğrayacaktım. Topraktan, sudan ve güneş ışığından yaratıldım ben. Anam toprağı meme emer gibi emdi. Tepesine dek tüm dallarını yapraklarını besledi. Bir dalın ucunda tomurcuklandım. Konca oldum. Çiçek oldum, sonunda ben oldum. Anam emzirdi beni, güneş yoğurdu beni. Çekirdeğim, etim canım oluştu. Olgun, lezzetli bir şeftali oldum.

Şimdi Polat'la Sahip Ali yiyeceklerdi beni. Zerreciklerim onların etine, kemiğine, saçına, başına karışacaktı. Sonra?... Sonra bir gün elbet onlar da ölecek gidecek. Gövdemin zerrecikleri neye dönüşecek acaba?

Çocuklar yiyecekler beni. Sahip Ali Polat'a uzattı:

«Isır,» dedi.

Isırdı Polat. Sahip Ali'ye uzatırken, dudaklarını yalıyordu. Sahip Ali de bir ısırık aldı. Yine Polat'a uzattı. Umduğum gibi çok hoşlarına gitmiştim.

Şimdi etim lokma lokma yok olurken, çekirdeğim, özünde yepyeni bir yaşam umudu besliyordu. Çekirdeğim bir süre

sonra yeniden yeşerebileceği bir ortamın düşünü kuruyordu.

Demek ki aynı anda ölüyor, yok oluyor, ama kendi kendimden yeni bir yaşamı doğuruyor ve yine var oluyordum.

Son parçamı Polat ağzına attı. Çekirdeğe yapışık zerrecikleri emdi. Ağzından çıktığımda artık şeftali değil, çekirdektim. Yaşayan bir çekirdek... İçinde kendi türünü yaşatan yaşam tohumunu saklayan sert kabuklu bir çekirdek...

Kabuğumu yarıp filizlenmem için nemli bir toprakta azıcık dinlenmem gerekiyordu.

Çocuklar parmaklarını ve dudaklarını bir süre yaladılar. Keyifleri yerindeydi.

Polat:

«Eee, şimdi ne yapalım?» diye sordu.

Sahip Ali:

«Suya girelim» dedi.

«Peki çekirdeği kırıp yemeyecek miyiz?»

«Yoo, onun için başka bir şey düşündüm.»

Polat beni söğüt ağacının dibine bıraktıktan sonra geri geri gitti, hızla ha-

vuza doğru koştu. Atladı. Atlarken dizlerini karnına toplamış, ellerini dizlerinin altında kenetlemiş olarak havalandı. Kıç üstü düştü suya. Dibe daldı. Çırpınarak su yüzeyine çıktı. Havuzun dibindeki çamur, suyu bulandırmıştı.

Su çenesinin altına kadar çıkmış, saçından, başından yosunlar sarkıyordu. Sahip Ali :

«Polat, çevir yüzünü öteye,» dedi.

«Niyeymiş, şalvarını mı çıkaracaksın?»

«Evet. Babam suya girdiğimi anlamamalı. Yoksa döver beni.»

«Öğleye kalmaz kurur be... Daha epey zamanımız var.»

«Ne zamanı yahu, baksana güneş tepemizde.»

Polat ses çıkarmadan başını çevirdi. Sahip Ali'nin suya atladığını işitir işitmez döndü. Sonra yüzdüler, daldılar, birbirlerine su sıçrattılar.

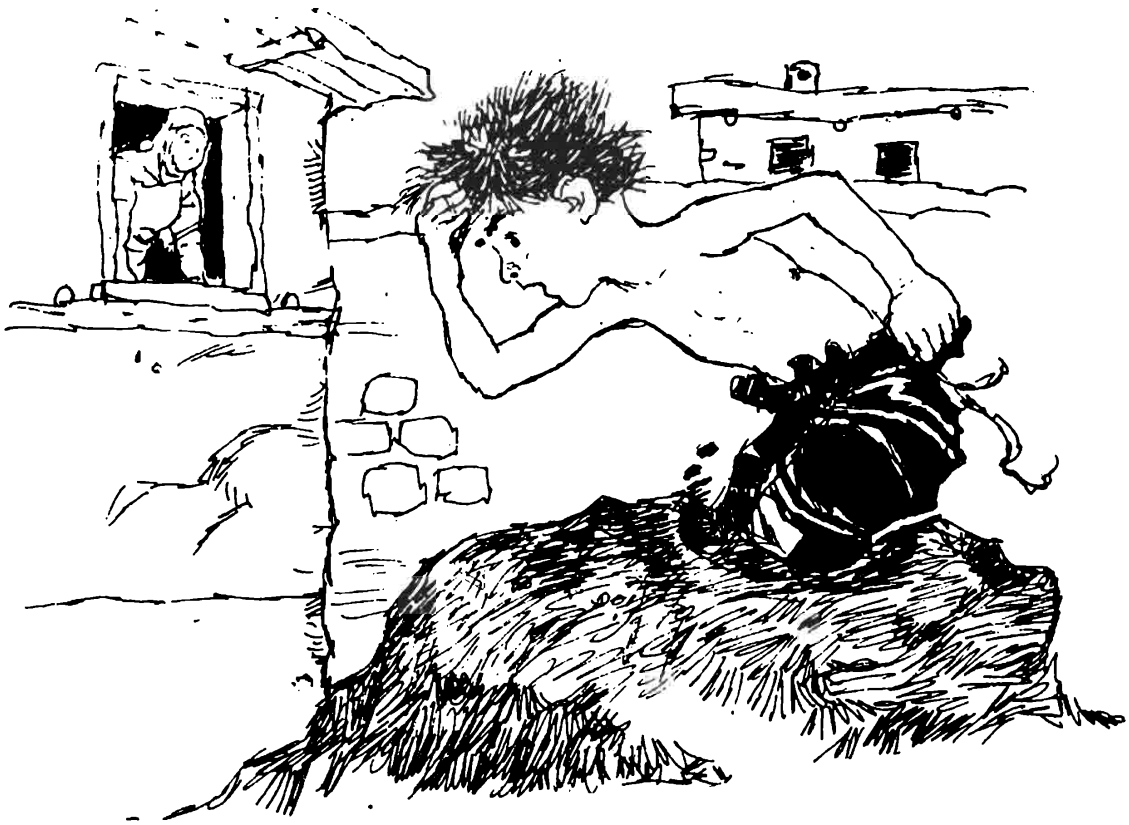
Vakit tamamlandı, çıktılar. Polat şalvarının paçalarını sıktı. Beni de yanlarına alıp yürümeye başladılar. Bahçe duvarından atladılar, köyün yolunu tuttular. Köy evleri, ağanın bahçesinden çok uzaktaydı. Yolda, Polat, Sahip Ali'ye sordu:

«Neymiş bakalım çekirdek için düşündüklerin?»

«Dur hele, gölgeler uzayıversin, gelir evden alırım seni. Tepeye çıkarız. Oturur konuşuruz. Anlatırım sana neler düşündüğümü.»

Köyün sokakları boştu. Yalnız sinek ve gübre kokusu her yanı doldurmuştu.

Bir ara iri bir köpek çit üzerinden önümüze atladı. Polat başını yüzünü okşadı köpeğin, sonra evine girdi. Köpek de ardı sıra eve daldı.

Sokak tepeye doğru tırmanmaktaydı. Yokuş iyice yükselince evlerin damlarıyla yol aynı düzeyde kaldı. Sahip Ali sokağı bıraktı, bir dama seyirtti. Damdan dama atlayarak evinin yolunu tuttu.

Sımsıkı avucunda tutuyordu beni. Bitişik damdan kendi avlularına atladı. Atladı ama dizlerine kadar ıslatılan yumuşak tezeğin içine gömüldü.

Anası yeni ıslatmıştı tezeği. Ama o bunu bilmiyordu.

Anası oğlunun pat diye atladığını işitince pencereden başını uzattı:

«Sahip Ali, hadi evladım babana bir lokma ekmekle bir testi su götürüver.»

Sahip Ali beni ahıra götürdü, bir köşedeki gübre yığınının içine gömdü. Artık karanlık ve gübre kokusundan başka bir şey yoktu çevremde. Orada ne kadar kaldığımı bilemiyorum. Gübrenin keskin kokusu genzimi tıkıyor, nerdeyse boğulacak gibi oluyordum. Sonunda üstümdeki gübre eşelendi. Sahip Ali'ydi bu. Beni çıkardı, avucunda temizlemeye çalıştı, şalvarına sildi.

Geldiğimiz yoldan geri döndük. Polat'ların damına vardık. Polat'ın anasıyla bacısı damda tezek yapıyor, bir yandan da kuruyan tezekleri duvardan koparıp yığmakta olan komşu kadınla çene çalıyorlardı.

Sahip Ali, Polat'ın anasına, Polat'ın nerede olduğunu sordu. «Evde değil,» dedi, Polat'ın anası. «Keçiyi bozkıra otlatmaya ötürdü.»

Polat'ı tepenin başında bulduk. Kara keçiyi otlasın diye tepenin ardına salmış, kendisi de köpeğiyle birlikte oturmuş bizi bekliyordu.

İyice bakınca, Polat'la Sahip Ali'nin tenlerinin tıpatıp benim kabuğumun renginde olduğunu gördüm. İkisi de güneş altında cascavlak dolaştıklarından marsığa dönmüşlerdi.

Polat sabırsızca:

«Hadi anlat neymiş o düşündüklerin?» diye sordu.

«Bir şeftali ağacın olsun ister miydin?»

«Deli misin? İstemez olur muyum hiç!»

«Kalk gidelim öyleyse...»

«Peki keçiyi ne yapacağız?»

«Eve salarız.»

«Ama anam güneş batmadan getirme demişti.»

«Öyleyse köpeği burada bekçi bırakırız, keçiye göz kulak olur.»

Polat köpeğini sevgiyle okşadı:

«Ben dönene dek,» dedi köpeğe, «keçiye göz kulak ol, emi?»

Üçümüz koşarak bahçenin duvarına geldik.

Sahip Ali:

«Atla,» dedi.

Polat:

«Anladık anladık,» dedi; «saklamana gerek yok artık. Şeftali çekirdeğini ekeceğiz.»

«Evet iyi bildin. Bahçenin dibinde bir tepecik var ya onun ardına ekeceğiz. Kimsecikler görmez. Çok geçmeden bizim de bir şeftali ağacımız olacak. Neden başka bir yere değil de buraya ekiyoruz diye sormazsın herhalde...»

«Sormam. Dağda taşta şeftali ağacı bitmez ya... Meyve ağacı su ister, yumuşak toprak ister...»

Sahip Ali onun sözünü kesti:

«Tamam tamam hafızlar gibi vaaz verme. Ben yukarıya bakmaya gidiyorum, bahçıvanı kollamaya...»

Bahçıvan daha kentten dönmemişti. Polat'la Sahip Ali beni bahçedeki tepeciğin ardındaki kuytuya gömdüler. Üzerimdeki toprağı elleriyle düzelttiler ve çekip gittiler.

Kara, nemli toprak beni kucakladı, bağrına bastı. Henüz yeşerecek güçte değildim. Kendimi toparlamam için zaman gerekiyordu.

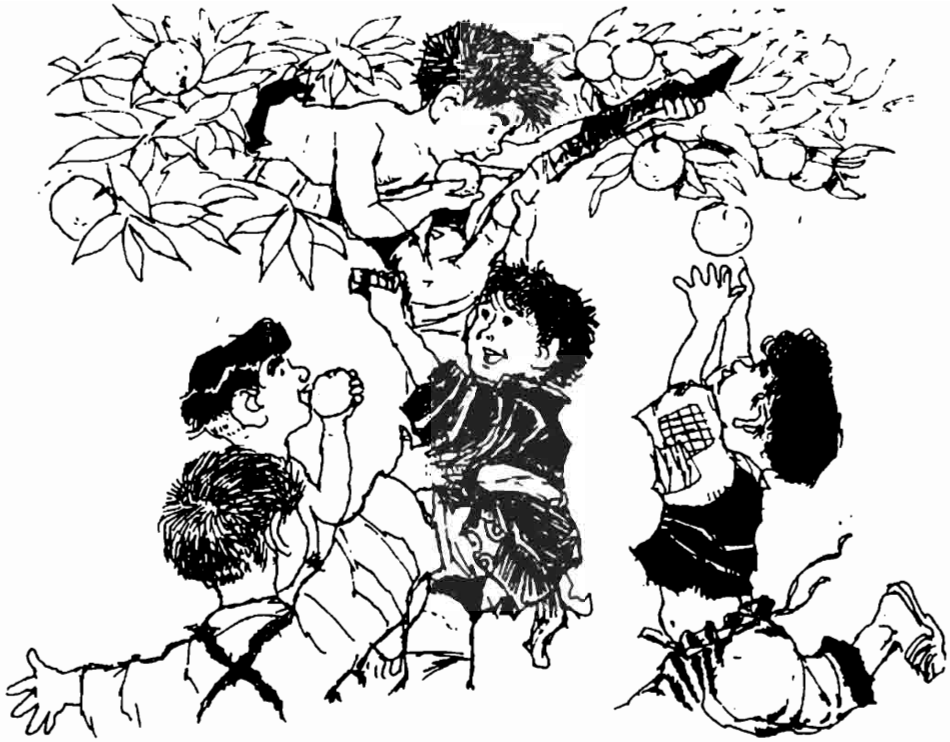
Kışın geldiğini, karın yağdığını toprağın soğumasından anladım. Toprağın yüzü yarım karış kadar donmuştu. Daha aşağısı beni donmaktan, üşümekten koruyacak kadar sıcaktı.

Yeni yaşamıma başlama telâşım şimdilik dinmişti. Toprağın içinde derin, tatlı bir uykuya daldım.

Uyku dinlendirecekti beni, ilkbaharda uyanınca gereken gücü kendimde bulacak, yeşerecek, büyüyecektim.

Polat ve Sahip Ali için bol şeftalili koca bir ağaç olacaktım. Öyle iri ve tatlı şeftaliler verecektim ki, yanakları, güzel ve utangaç kızlarınki gibi al al olacaktı.

Tüm kış boyunca derin ve tatlı uykumda kimbilir ne güzel düşler görmü-

şümdür. Ama ne yazık anımsamıyorum, bu düşlerden yalnızca bir tanesi kalmış aklımda:

Gelişmişim, büyümüşüm, kocaman bir ağaç olmuşum, Polat ve Sahip Ali tırmanmışlar, dallarımı silkiyorlar. Köyün tüm yoksul çocukları toplanmış. Düşen şeftalilerim havada kapışılıyor... Ağızlarını şapırdatarak büyük bir zevkle yiyorlar. Şeftalilerin suları çenelerinden çıplak göğüslerine, göbeklerine akıyor.

Yalınayak başıkabak bir oğlan, Polat'a sesleniyor habire:

«Polat be, bu yediklerimizin adı ne söylesene. Eve dönünce nineme anlatma-

lıyım ne yediğimi, hem de çok yediğimi. Ama öyle lezzetli ki tadına doyum olmuyor. Ne kadar olsa yerim. Bahse girerim hiç de doyamam tadına.»

İki küçük çocuk daha vardı. Üstleri başları çıplak, çırılçıplak, ağızlarında burunlarında sinekler uçuşuyor. Her birinin elinde irice bir şeftali. Isırıp ısırıp keyifle yiyorlardı.

Aklımda kalanlar bunlar, işte...

Ha, şimdi anımsadım son gördüğüm düşü:

Bademçiçeğini gördüydüm. Hastayım, baygın düşmüşüm. Birden yumuşak bir ses yükseldi, bu sesle birlikte toprağın altına sızan tanıdık hoş kokular da duydum. Ses:

«Ey bademçiçeği, beri gel, hadi ıtrını güzel şeftalinin yüzüne üfle,» diyordu. «Uyandıramazsan, ellerinle yüzünü, gövdesini okşa. Okşa ki gül kokusu tenine sinsin. Hem de uyandır artık onu, şimdi filizlenme zamanıdır. Tüm çekirdekler uyanıyor.»

Badem çiçeğinin kokusu, beni okşayan elleri öylesine hoşuma gitmişti ki, yaşam boyu sürsün istedim. Hep baygın yatsam keşke. Ama olmaz ki... Uyanmalıydım. Ayıktım ama baygın gibi görünmek istedim. Badem çiçeği güldü bu halime:

«Hadi nazlanma canım. İçindeki yaşam tohumu yeşermek üzere. Hadi kalk artık, kocaman bir ağaç olup meyve vermeye can atan sen değil miydin?»

Badem çiçeği bir gelin kadar güzeldi. Giysisi kar gibi tertemiz ve güzel, yanakları al aldı. Ben kar görmüş değildim. Ama şeftaliyken karın ne olduğunu ağaç anamdan işitmiştim bir gün.

Badem çiçeğine az önce kiminle konuştuğunu sordum, onu bana kimin gönderdiğini bilmek istiyordum. Kollarını boynuma doladı, öptü beni, sonra güle rek:

«Gövden de ne iriymiş,» dedi. «Kollarımın arasına sığmıyorsun. Yanımızdaki ilkbahardı... Beni sana o yolladı, yeşerip filizlenmenin zamanı gelmiş, öyle dedi.»

İlkbahar adını işitince irkilerek uyan-

dım uykumdan. Bir an, ilkbahar gelip geçmiş de ben daha kabuğumu yaramamışım sandım. Bu üzücü kuşku yüreğimi ağzıma getirmişti. Çevreme bakındım, ıslak loş toprak beni bağrına basmış, okşuyor, sevgisiyle şımartıyordu.

Kabuğumun dışı ıslaktı, içi terlemişti. Üzerime su damlacıkları süzülüyor, beni iyice ıslattıktan sonra toprağın derinliklerine sızıyordu. Birkaç papatya tohumu çevremde kök salmaya çalışıyorlardı. Bir tanesi uzayıp boy vermiş, toprağın üstüne çıkmıştı. İncecik kılcal kök uçlarını dört bir yana uzatıyor, toprağın bağrından besini ve suyu emiyor, emdiklerini biriktirdikten sonra yukarıya, saplarına ve yapraklarına gönderiyorlardı.

Tanımadığım bir tohum da, küçücük kılcal kökünü salmış, bükük boynuyla, toprağı sabırla ağır ağır deliyor, gitgide yükseliyordu. Anlaşılan iki gün sonra güneşin doğuşunu görme mutluluğuna erecekti.

Yeni bir yankök geçiyordu gövdemin altından. Kımıl kımıl uzuyor, ilerlerken gıdıklıyordu beni. Dediğine bakılırsa,

dere kıyısındaki badem ağacının köklerindendi. Vargücüyle toprağın suyunu besinini emip gövdesine çekiyordu.

Üzerime damlayan su, toprak yüzeyini kaplayan kar suyuydu. Birkaç güne kalmadan kar tabakası eridi bitti.

Bir gün bir hışırtı sardı çevremi. Çok geçmeden kara bir karınca sürüsü belirdi, kazdıkları tünelden bana ulaştılar. Kabuğumu ısırmaya kalktılar.

Karıncalar güneşin sıcağını, baharın kokusunu ve de havasını toprağın ta içine taşımışlardı. Uğraşılarından yuva yapmakta oldukları belliydi. Bir süre kabuğumu ısırıp durdular, diş geçiremeyeceklerini anlar anlamaz yollarını değiştirip başka yöne koşuştular. Başımı topraktan çıkarıp, taze bir fidan oluncaya dek, karıncaları bir daha görmedim.

Suyu eme eme öylesine şişmiştim ki sonunda kabuğumu çatlattım. İlk kılcal kökümü, o küçücük beyaz kökümü bu çatlaktan toprağa sürdüm. Büyüyüp güçlü bir ana kök olunca üstünde doğrulup boy atacak, filizlenecektim.

Tomurcuğuma, başını düz tutup yükselmesini, toprağı yararak güneşe doğru

uzanmasını öğretmiştim. Sürgünün tam tepesindeydi tomurcuğum. Toprağı yara yara yol alıyordu. Giderek tomurcuğum bir yaprağa dönüştü. Köküm adamakıllı güçlenip gereken besini toplayıncaya dek, içimdeki yedek besini kullanıyor, kökçüğümü ve sürgünümü besliyordum.

Toprak içindeyken boğulmayacak kadar hava vardı. Üstelik, dışardan içeri ısı da sızıyordu. Bu yönden bir sıkıntım yoktu.

Dinlenmiş ve dinçtim. Kendi içimde gelişmiş, kendimi yemiş bitirmiştim; ama yok olmak demek değildi bu, başkalaşmak, biçim değiştirmek demekti.

Çekirdekken, olgun bir çekirdektim, kımıldamıyordum, gelişmem de duraksamıştı. Oysa şimdi ağaç olma sürecinin henüz başında küçük bir ağaççıktım. Körpe bir ağaççık... Ama o oranda da hareket ve olgunlaşma olanağım vardı. Olgun bir çekirdekle körpe bir ağaç arasında ne gibi farklar var diye düşünüyordum:

Olgun çekirdek gelişimini tamamlayıp da değişim sürecine girmezse çürümesi kaçınılmazdı.

Oysa ağaç ne denli körpe de olsa ge-

lişeceği ve güzel günler göreceği bir gerçekti.

Aslında her şey her an değişmekteydi. Değişmeler üst üste yığılıp, beklenen birikime ulaşınca madde kendiliğinden başkalaşıyor, bir öncekî şeyden daha yeni, daha başka bir şey oluyordu. Sözgelimi ben, artık bir çekirdek değil, bir filizdim. Köküm, sapım vardı, tomurcuğumu ve yaprakçığımı tepeme dikmiş, durmadan yükseliyordum.

Toprağın üstüne çıkınca, sarı yaprakçıklarımı güneşe serecek, onların yeşile boyanmalarını sağlayacaktım. Büyüyüp bol çiçekli, al ve sulu şeftalili bir ağaç olma umudu, daha körpe bir fidanken beni umutlandırıyordu.

Apaydın bir gelecek vardı önümde.

O sırada ceviz büyüklüğünde bir taş yolumu kesti. Onu delip geçecek gücüm yoktu, çevresini dolanıp yükselmemi sürdürdüm.

Yükseldikçe güneşin sıcağını daha fazla duyuyor, bu da beni daha fazla güneşe susatıyordu.

Artık toprağın yüzeyine daha yakın ot köklerinin arasından geçiyordum.

Sonunda güneş ışığının sızdığı toprağın üst yüzeyine vardım. Başımın üzerinde ince bir toprak katmanı kalmıştı.

Birkaç saat geçince başımı uzatarak toprağı yardım, güneşin ışığını ve sıcağını gördüm. Güneş, «Hoş geldin!» dedi. İçtenlikle sarıldı bana.

Artık toprağın üstündeydim.

Toprak, anamın da anasıydı, benim de anamdı. Kuşkusuz tüm canlıların anasıydı toprak...

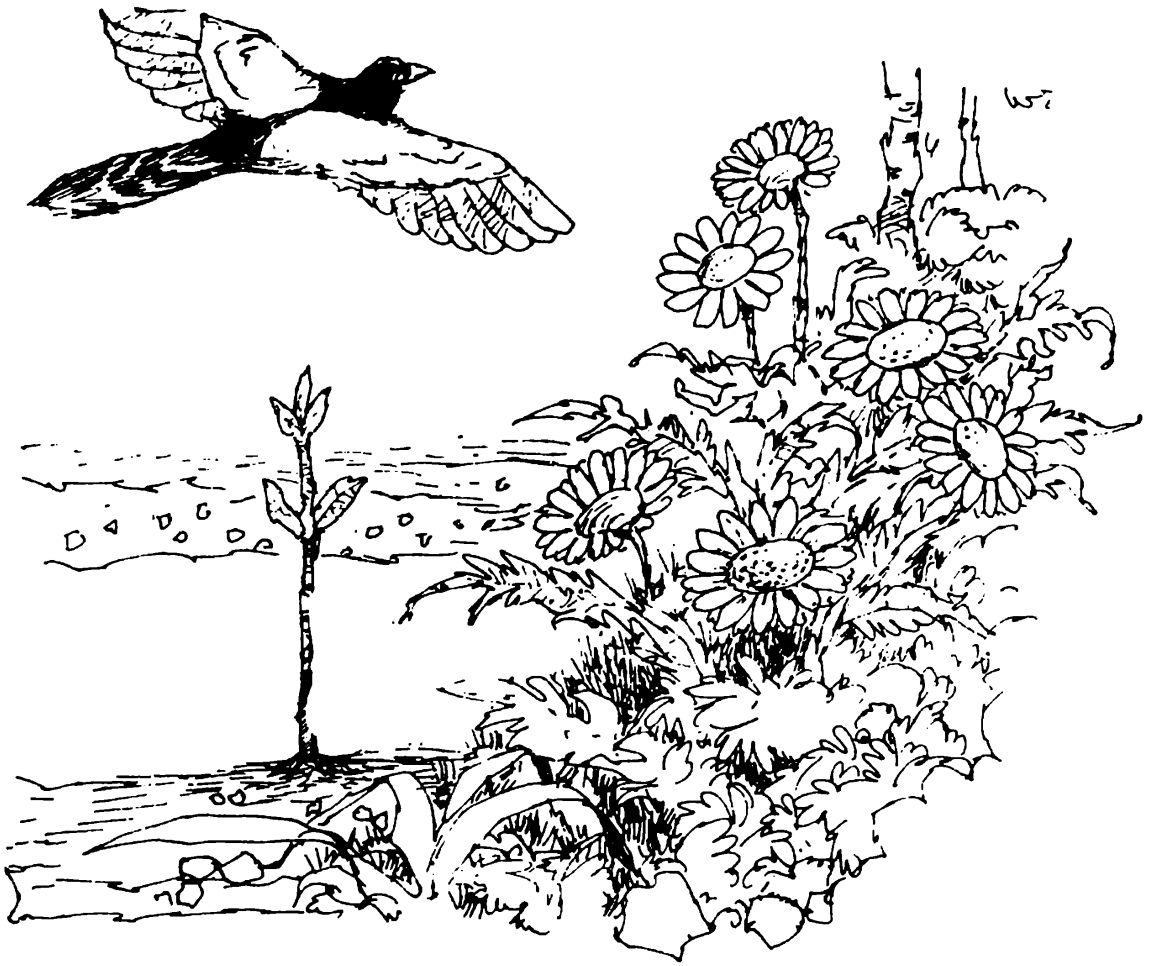
Badem ağacı, baştan aşağı beyazlara bürünmüş bir durumda, az ötemde güneşte parlıyordu. Öyle sevinçliydi ki, onu görünce içim mutlulukla doldu.

Selamladım onu, o da coşkuyla:

«Selam güzelim,» dedi, «toprak üstüne hoş geldin. Altta ne var ne yok?»

Papatyalar boy atmış, çoktan gölge salmışlardı bile. Oysa benim iki soluk yaprağımdan başka bir şeyim yoktu. Başımı giderek yükselttim.

Polat'la Sahip Ali yanıma geldiklerinde on-on iki kadar yeşil yaprağım vardı. Boyum birtakım bitkilerden daha

uzundu. Ama papatyaların boyu benimkini geçiyordu hâlâ. Öyle hızlı boy atmaları şaşırttı beni. Bu hızla büyürlerse birkaç güne kalmaz badem ağacının boyunu geçecekler sandım. Ama toprakta güçlü kökleri olmadığını anımsadım. Yaşamlarının uzun sürmeyeceğini anladım.

Çocuklar beni gördüklerinde çok sevindiler. «İşte bu bizim ağacımız!» dediler... Avuçlarıyla dereden su taşıdılar, dibime döktüler. Bir süre sonra ayrılıp gittiler. Yakında bir yerlerden kürek sesleri geliyordu. Bahçıvan bahçeyi suluyor olsa gerekti.

Baharın sonuna doğru artık papatyaların büyüyemediklerini gördüm. Çiçekleri tohuma kaçmıştı. Tohumlar çevreye saçılmış, sapları kurumaya yüz tutmuştu.

Yazın başında boyum boylarına denkleşti. Ama daha dalım yoktu. Az daha büyüdükten sonra dal budak saldım.

Polat ve Sahip Ali, sık sık uğrar oldu. Yanıbaşıma çöküp geleceğimden ve tasarılarından söz ediyorlardı.

Bir gün kızıl, parlak, irice bir yılan ölüsü getirdiler. Başını sopayla ezmişlerdi. Az ötemde toprağı kazıp yılanı gömdüler.

Polat el çırptı:

«Nasıl da sevinecek ama!»

Sevinecek olan bendim, herhalde.

Sahip Ali:

«Elbette,» dedi. «Birkaç yük gübreye bedeldir bu yılan ölüsü.»

«Bir dahaki yıl turfandasını yer miyim dersin?»

«Bilmem, bizim hiç ağacımız olmadı ki... Ne zaman meyve verecek kimbilir.»

«Öyle ama, şeftalilerin öteki meyve ağaçlarından daha tez meyve verdikleri kulağıma çalınmıştı.»

Doğru, bunu ben de işitmiştim. Anam iki yaşındayken ilk iki turfandasını vermişmiş.

Merak ediyordum doğrusu: Şeftalilerim olgunlaşınca nasıl olacaklardı acaba?

Bir an önce meyveye durmak istiyordum. Meyvelerim özsuyumu kana kana

emseler. Şeftalilerim büyüyüp irileştikçe dallar ağırlaşsa, başları yere değse...

Yaz geçti, güz geldi. Gövdemin içini kılcal damarlarla donatmıştım. Köklerimin topraktan emdiğini bu kılcallar yukarıya taşırlardı.

Güz ortasında kılcallarımı tıkadım. Köklerden gelen besiyi artık yukarıya göndermeyecektim. Aç kalan yapraklarım sararıp soldular. Diplerini kuruttum. Rüzgâr estikçe yapraklarım döküldü. Soyunup döküldüm. Her yaprağımın çöpü altında birer tomurcuk ortaya çıktı. Gelecek ilkbaharda tomurcuklardan sürgünler verip dallanacaktım. Sunacağım ilk ürünüm için bir tasarım vardı. Anam gibi ikinci yaşımda meyve vermek istiyordum.

Gövdemin üst bölümünde, tam olarak anımsamıyorum ama, dört mü beş mi tomurcuğum vardı. Onlardan konca ve çiçeklerim doğacaktı. Hep açacak olan çiçeklerimi düşünüyordum.

Havalar soğudukça kış uykusunun ağırlığı çöküyordu üstüme. Kar yağıp toprak donunca derin bir uykuya yatmışım.

Polat ve Sahip Ali beni eski hasır ve çuvallarla sarıp sarmalamışlar. Bunu iyi akıl etmişler. Yoksa ince kabuğum kışın soğuğuna dayanamazdı. Üstelik tavşanlara da yem olabilirdim. Donsaydım yeniden filizlenmem çok zor olacaktı.

Bahar gelince önce köklerim uyandı, sonra sapa gelen özsu gövdemi uyardı, uyandırdı. Tomurcuklarım kıpırdandı ve şiştiler.

Topraktan gövdeme yürüyen özsu, ulaştığı her hücremi uyarıyor ve uyandırıyordu.

Tomurcuklarımda minnacık yapraklar oluşturdum. Patlayıp yarılınca onları büyütüp güneşe açacaktım. Henüz, arpa tanelerinden birazcık daha büyüktü tomurcuklar. Topu topu üç tomurcuğum kalmıştı. Ötekilerini obur bir serçe gagalamış yemişti.

Üç tomurcuğumdan üç çiçek açtım. Üç şeftali oluşturacaktım. Ama çok geçmeden birisi daha çiçekken soldu düştü. İkincisini çağlayken besleyememişim. Olmadan sarardı, bir rüzgârla koptu, düştü. O zaman ben de var gücümle üçüncü çiçeğime sarıldım. Ondan eşi görülmemiş bir şeftali oldurmak istiyordum. Öyle bir şeftali ki gören afallayıp kalmalıydı. Tadan bir daha başka hiçbir meyveden tat almamalıydı...

Üçüncü çiçeğimi açtıktan birkaç gün sonra taç yapraklarını döktüm. Dölyatağımda yumurtacığımı besleyip geliştirmeyi sürdürdüm. Çatladı sonunda dölyatağı ve çağla şekline gelen dölüt dışarı çıktı.

Şeftalim ta tepemdeki tomurcuğun azıcık altından çıkmıştı. Daha çağla durumundayken ağırlığıyla başını eğmişti. Demek ki istediğim büyüklükte bir şeftali olunca belimi bükecek, belki de kıracak diye bir kuşku düştü içime. Ama ne olursa olsun kararım kesindi, güçlüklerden korkup kaçarak şeftalimin yok olmasına göz yummayacaktım. Gelecekte verimli bir ağaç olmaktı kararım. Bin şeftali üretme kararındaydım. Şimdi ilk şeftalimi büyütürken kendimi sınamam gerekiyordu.

Çocukların yakınıma gömdükleri yılan ölüsü çürümüş, dağılmış ve toprağı güçlendirmişti artık. Ondan kazandığım güçle serpildim, dal budak saldım.

Polat'la Sahip Ali son günlerde yanıma pek ender uğruyorlardı. Sanırım babalarıyla tarlada ekin biçiyor, harman dövüyor olmalıydılar. Derken bir gün çıkageldiler. Ellerindeki sopanın ucunu yanıma, toprağa daldırdılar. Beni ona bağladılar.

Sanırım işte o gündü, Polat:

«Sahip Ali,» diye söze başladı.

«Ne var?»

«Ya bahçıvan olacak o itoğlu it ağacımızı bulursa?»

«Ne olmuş? Bulursa bulsun!»

Polat sustu, Sahip Ali sürdürdü:

«Hiçbir halt edemez! Ağacı eken biz, büyüten biz, meyvesi de bizim olacak.»

Polat kara kara düşünüyordu.

'Toprak bizim değil ki...» dedi neden sonra.

«Olsun, yine bir halt edemez. Toprak,

üstünde çalışanındır. Bu toprak parçasını biz ektik, ürünü de bizim olacak.»

Polat yüreklenmişti:

«Elbet bizim olacak. Hele bir karışan çıksın. Tüm bahçeyi ateşe veririz.»

Sahip Ali güneşten kavrulmuş çıplak göğsünü yumrukladı:

«Canım çıksın, eğer anasından doğduğuna pişman etmezsem... Yakar yıkarız bahçeyi, sonra da kaçarız.»

Sanırım Polat'la Sahip Ali sopalarını bana vermemiş olsalardı o geceki fırtınadan sağ çıkmazdım. Korkunç bir fırtına dalları ağaçları birbirine kattı. Sabahleyin badem ağacının birkaç dalının kırılmış olduğunu gördüm.

Günler günleri kovalıyordu. Ben var gücümle şeftalimi büyütüyordum. Güneş yanaklarını kızartıyor, sıcaklık içine işliyordu.

Kızım, bana sıkıca yapışmş, özsuyumu emiyordu. Canımı da acıtıyordu ya ona hiç kızmıyordum. Anaydım çünkü. güzeller güzeli bir tek kızım vardı.

Sahip Ali ve Polat bana öylesine bağlanmışlardı ki, bahçedeki öteki ağaçlar

hiç mi hiç umurlarında değildi. Geçen yıllarda olduğu gibi anamın şeftalilerinin peşinde değillerdi artık.

Ben kendimi onların malı olarak görüyordum. Olgunlaşacak olan meyvemi yalnız onların koparıp yemeye hakları vardı. Bir zamanlar beni yedikleri gibi sevinçle yine yesinler istiyordum.

Güzün başlangıcıydı. Polat bir gün tek başına üzgün perişan bir halde bana geldi. İlk kez onlardan birini yalnız olarak görüyordum. Önce suladı beni. Sonra otlara oturdu, alçak sesle konuşmaya başladı:

«Ah benim şeftali ağacım, benim güzel şeftalim, ne oldu biliyor musun? Neden böyle yalnızım ben? Öyle ya, nereden bileceksin? Sahip Ali öldü. Onu yılan soktu...

«Boncuk Nine bütün bir gece başucunda bekledi, ama elden ne gelir ki? Salık verdiği tüm otları, Sahip Ali'nin babasıyla birlikte dağdan bayırdan topladık, getirdik. Kâr etmedi. Sahip Ali'm iyileşmedi. Öldü Sahip Ali'm!»

«Sahip Aliciğim, neden beni bırakıp da gittin?»

Polat hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Sonra konuşmasını sürdürdü:

«Birkaç gün önceydi. Öğle üstü bozkırdan dönmekteydim. Tepenin üstünde karşılaştık onunla, yılan avına çıkmayı kararlaştırdık senin için. Hani geçen yıl toprağına gömdüğümüz gibi canına can katsın diye...

«Birlikte yılanlar vadisine gittik. Orada yılandan bol bir şey yok. Vadinin bir yanından dağın kayalık eteği başlar. Ama yekpare kaya değil, sanki gökten bir hayli irili ufaklı taş yağmış, birbirinin üstüne binmiş. Yılanlar bu taşların arasına yuva kurar. Güneş ortalanır, ısı onları bunaltınca çıkarlar deliklerinden, dolaşırlar ortaklıkta.

«Bizim, komşularımızın, Sahip Ali'nin teyzesinin ve birkaç başka köylü ailenin tarlaları işte bu yılanlı vadidedir. Tarlamızda her zaman yılan ıslıkları işitilir.

«Sahip Ali'yle birlikte dağın eteğinde, bir kayanın ardında ellerimizdeki sopaları yılan deliklerine sokuyorduk. Sana besili bir yılan avlayacaktık. Her zaman olduğu gibi üstümüz çıplaktı. Bacaklarımızda şalvarımız... Sırtımız sıcaktan öyle ısınmış ki ensemize yumurta konsa pişerdi kuşkusuz...

«Bir kayadan ötekine seyirtiyorduk ki Sahip Ali'nin ayağı kaydı, sırtüstü düştü. Ve birden öyle bir çığlık attı ki bütün vadi çın çın çınladı. Sahip Ali, sırtüstü bir kayanın üzerinde kıvrılıp yatan yıla-

nın üstüne düşmüştü. Bir çığlık daha attı. Kıvrandı, yerde debelendi. Yürüdüm yılanın üzerine. İndirdim sopamı başına, gövdesine, yine başına... Yarılan karnından iki fare ile bir serçe ölüsü çıktı.

«Sahip Ali baygın yatıyordu yerde, sesi soluğu çıkmıyordu artık. Değneği bir yana düşmüş kendi bir yana. Yılanın soktuğu yer kızarmış.

«Ayağını, ya da elini soksa yılan, ne yapacağımı biliyorum ama sırtının ortasını sokmuş ne yapabilirim ki?

«Çaresiz sırtlandım onu, köye getirdim.

«Boncuk Nine, ertesi gün mezarı başında anama dert yanarmış, Sahip Ali'yi hemen ona götürmüş olsaydım kurtarırmış diye... Sen söyle şeftali ağacım, hemen nasıl götürebilirdim ki? Sen söyle, bilirsin, Sahip Ali benden ağırdır. Bir eşeğim olsaydı da yine geç kalsaydım o zaman haklıydı Boncuk Nine. Ama bu durumda benim elimden başka ne gelirdi?..»

Polat yine ağlamaya başladı.

Sahip Ali ve Polat'a içten bir sevgiyle bağlı olduğumu o an iyice anladım. Sahip Ali'yi bir daha göremeyeceğimi düşündükçe, üzüntüden tüm yapraklarımı dökmek, sonsuza dek kurumak ve ölmek istedim.

Polat ağlamayı kesti yeniden anlatmaya koyuldu:

«Artık bu köyde kalamam ben. Nereye gitsem, neye baksam onu görür gi-

biyim karşımda. Üzüntüden kendimi yiyip bitiriyorum. Dağa çıksam; kara keçiyi bozkıra salsam; köpeklerin başını okşasam; tezekler üstünde yürüsem; öteki çocuklarla birlikte tarlada çekirge, kertenkele yakalasam; ot yolsam; damlarda yürüsem; yanı başımda hep onu görür gibiyim.

«Durmadan bana sesleniyor sanki:

«'Polat!... Polat!...' diye.

«Evet şeftali ağacım, buna dayana-

mam. Bu sesi duymaya dayanamam ben.

·Kente gidip bakkal dayımın yanında çıraklık yapacağım.

«Sahip Ali'nin sağ kalması için neler yapmalıydım bilmiyorum. Bir gün onun gibi düşüp ölmemek için ne yapmam gerektiğini bilmiyorum. Ben küçüğüm daha. Aklım ermiyor. Çözüm bulamıyorum. Bir tek bildiğim şey artık köyde duramayacağımdır. Gidiyorum şeftali ağacım, gidiyorum. Şeftalin de sende kalsın.»

Polat kalkıp gidecekken şeftalimi ayaklarının önüne attım. Eğildi aldı şeftalimi, kokladı, tozunu sildi. Elleriyle şeftaliyi sapından tepesine dek severek okşadı. Çekti gitti.

Ertesi yıl giderek büyüdüm. Dalbudak verip yapraklarla donanmıştım. Yirmi-otuz kadar çiçek açmıştım. Boyum ardına ekildiğim tepeciği geçmişti. Artık bahçenin başka yerlerini de görebiliyordum. Bu yüzden bahçıvan bir gün görüverdi beni. Sevinçten ne yapacağını şaşırdı.

Yaprağımın renginden, çiçeğimin biçiminden kimin kızı olduğumu anladı.

Hiçbir emek vermeksizin bahçesinde bir şeftali ağacı yeşermişti. Ama benim içim kan ağlıyordu. Ağaya uşaklık eden, köy halkını düşman belleyen bahçıvanın eline düştüğüme üzülüyordum.

On - on beş şeftali vermiştim. Ama onların kimlerin payı olacağını düşündükçe kendimi kahrediyordum. Polat ve Sahip Ali ekmişti beni. Yetiştirmişlerdi. Şeftalilerim onların hakkıydı.

Aklıma bir fikir geldi bir gün. O günden sonra şeftalilerimi dökmeye başladım. Bahçıvan bunu görünce, yerimin kötü olduğunu sandı:

«Bir dahaki yıl, yerini değiştiririm,» dedi. «Bol su alır, iri güzel şeftaliler verirsin.»

Ertesi yıl baharda uyanınca köklerimin düzeninin bozulduğunu, kimisinin kuruduğunu, kimisinin koptuğunu gördüm. Ama sağlam köklerim de vardı. İlkin sağlam köklerimi nemli toprağın bağrına daldırdım. Sonra yeni kökler sürdüm çevreme. Tomurcuklanma ve yapraklanmayı düşünürken, yanı başımdaki anamı tanıdım.

O gün bu gün, kaç yıl geçti ömrümden bilmiyorum. Bahçıvan bir tek olsun şeftalimi tadamadı, tadamayacak da... Ona baş eğmiyorum, ister korkutsun beni, ister kessin, ya da aksine sevsin baş tacı yapsın, boyun eğmiyorum işte!..

Semed BEHRENGİ Üzerine

1939 yılında İran Azerbaycan'ı Tebriz kentinde yoksul bir işçi ailesinde doğdu Semed Behrengi. Tebriz'de öğretmen okulunu bitirdi. Tüm Azerbaycan'ın kırsal alanını adım adım dolaştı. Köylerinde öğretmenlik yaparken halkının sorunlarını inceledi.

İran'ın karanlık saltanat döneminin baskısı altında devrimci savaşını toplumsal içerikli yapıtlarıyla sürdürdü.

İki yüzyılı aşkın bir süreden beri kültürel ve sosyo-ekonomik sömürü tutsağı bulunan Azeri insanının dil özgürlüğü umudunu işledi. Bu dili çok güzel kullanabildiği halde geniş bir topluma seslenebilmek için Farsça yazdı. Titiz bir sorumluluk altında, ve kendisine yol gösteren diyalektik yönetimini unutmadan....

Sonra hiç beklenmedik bir anda Aras Çayı'nda ölü bulundu. Onu bilenler öldürülmüş olduğunu kabul ederler. Mezarı Tebriz'dedir. Taşında 31 Ağustos 1968 yazar...